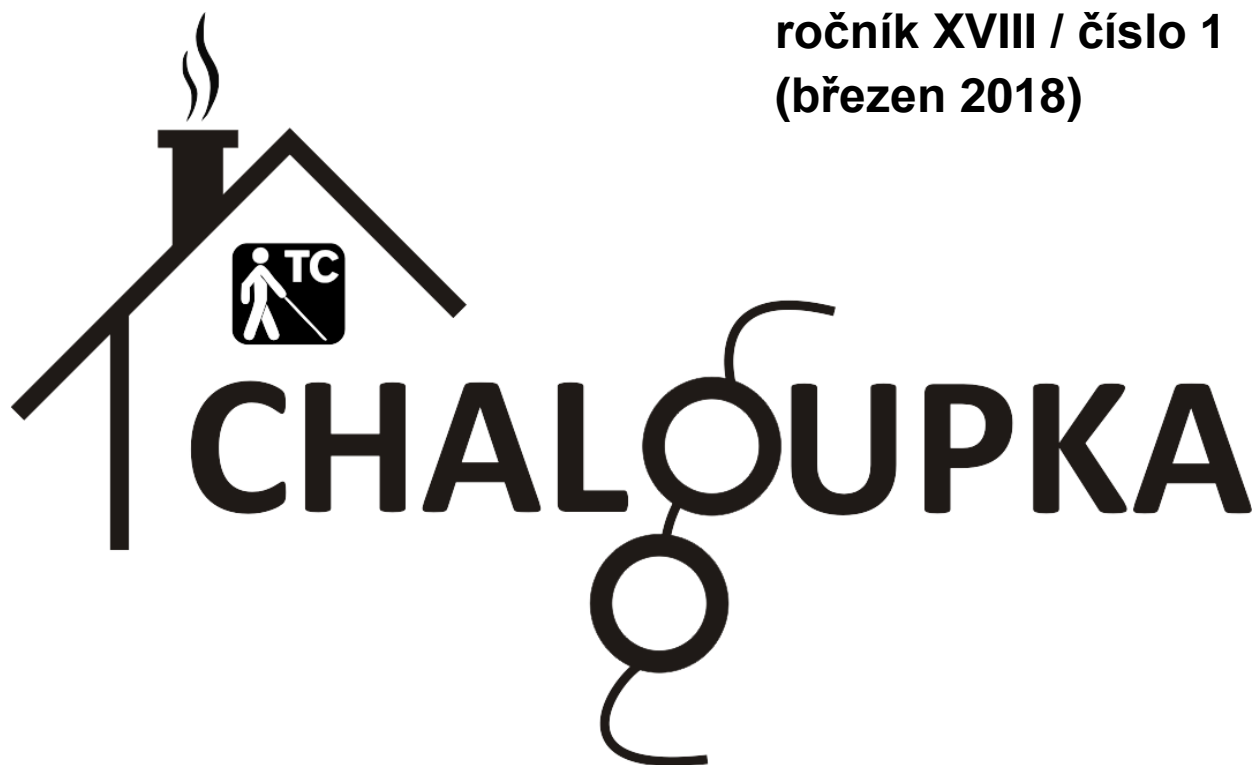

ročník XVIII / číslo 1
(březen 2018)

**Časopis pro zrakově postižené z Brna
a Jihomoravského kraje vychází ve zvětšeném tisku,
ve slepeckém tisku, v digitální podobě a jako
audionahrávka.**

**Vydává:
TyfloCentrum Brno, o. p. s.
Chaloupkova 3
612 00 Brno**

**Časopis od roku 2005 dotuje Úřad městské části
Brno-Královo Pole (kralovopole.brno.cz).**

Obsah čísla

VZPOMÍNÁME	4
Za Josefem Smýkalem	4
Odešel Miloš Černý, král šachových partií	5
CO JE U NÁS NOVÉHO	8
Aktivizace v Brně	8
Sociální rehabilitace – co je u nás nového?	9
ZAŽIJTE S NÁMI	11
Společné vykročení do roku 2018	11
Co čeká břeclovské klienty	13
Tipy na jarní aktivity ve znojenském TyfloCentru	14
INFORMACE PRO KAŽDÉHO	16
Doprava nebo doleva	16
Jak na úřad práce na Křenové	16
Nefunkční přechody přes Koliště	17
Omezení tramvajové dopravy do Komárova	18
Návštěva knihovny Jiřího Mahena	18
UDÁLO SE U NÁS	20
Pojďte s námi	20
Objevárium Leonardo	22
Rytíři nebes a umění email v Technickém muzeu	23
Asistence nevidomým anebo bojem s živly živ je člověk ..	24
Kaprálův mlýn pod hávem vrbovým	25
PÍŠETE SAMI SOBĚ	27
Chyt'me raději rým než rýmu	27
HLAVOLAMOVÉ OKÉNKO	28
Hádanka	28
Poznáte, o jaké se jedná přísloví?	28
S CHALOUPKOU V KUCHYNI	30
Záskok v kuchyni	30
Poznáváme regionální gastronomii – slovenská kuchyně	33
Skupinové kurzy vaření	33
UŽITEČNÉ KONTAKTY	36

Vážení čtenáři naší Chaloupky,

doufám, že se rok 2018 stane významným mezníkem v novodobé historii slepeckého hnutí. Událostí číslo 1 bude zahájení stavby nového Domu služeb pro nevidomé Josefa Chaloupky. Už k tomu chybí skutečně jen krůček a doufáme, že se už nic nezvrtne.

Dříve než však na místě staré Chaloupky vyroste nová moderní budova, zveme vás na rozlučku se starou Chaloupkou.

Rozloučení plánujeme na čtvrtek 19. dubna 2018 v čase od 13 do cca 18 hodin podle zájmu. Do programu chceme zařadit prohlídku stávajícího zchátralého objektu a vzpomínání na časy, kdy tu bylo živo.

Návštěvníky pak pozveme k nám do současného působiště na Chaloupkovu 3 a zde se budou moci podívat na záznam divadelního představení *Poslední melodie ze zapomenutého domu básníka Josefa Chaloupky*, od jehož narození letos uplyne 120 let.

Divadelní představení o Josefu Chaloupkovi a jeho domě se uskutečnilo v několika etapách v letech 2015 a 2016. Je z něho pořízeno cca 40 minutové video, které budeme promítat v klubovně. Studenti Cyrilometodějského gymnázia, kteří představení vymysleli, nastudovali a hráli, byli vlastně posledními „nájemníky“. Stopy jejich inscenace na staré Chaloupce jsou všudypřítomné.

Zveme tedy všechny, kteří na Chaloupkovu 7 rádi chodili, kteří k ní měli či mají citový vztah, přijďte se 19. dubna odpoledne naposledy projít jejími již ztichlými a opuštěnými prostory, které stále dýchají svou historií a čekají na změnu.

Hana Bubeníčková

VZPOMÍNÁME

Nejsmutnějšími chvílemi v životě každého z nás jsou ty chvíle, kdy z tohoto světa někdo blízký navždy odejde. Smrt k životu patří, přesto nás smrt vždy zaskočí, vždy nás zastihne nepřipravené, vždy to zarmoutí a přiměje k přemýšlení, o životě, o jeho smyslu.

Za Josefem Smýkalem

Dne 28. prosince 2017 nás náhle opustil pan doktor Josef Smýkal v požehnaném věku 91 let. Odešel velmi pracovitý člověk, který za sebou nechal úctyhodné dílo. Zasloužil se o vznik zvukové knihy pro nevidomé čtenáře. Založil na území tehdejšího Československa první speciální tyflopédickou poradnu pro rodiče nevidomých a těžce slabozrakých dětí raného období (dnešní Společnost pro ranou péči). Založil mateřskou školu pro nevidomé děti v Brně a dlouhodobě působil jako speciální pedagog a ředitel brněnské základní školy pro nevidomé. Prakticky celý život se věnoval historii slepeckého hnutí. Založil Slepecké muzeum v Brně (dnes Oddělení dokumentace slepecké historie Technického muzea Brno). Napsal na dvě desítky publikací a několik stovek odborných pojednání a statí (smykal.ecn.cz).

Mě osobně nejvíce oslovila kniha *Pohled do dějin slepeckého písma*. Je to kniha, ze které lze pochopit mnohé – těžký úděl nevidomých v historii lidstva a jak je potřebné se nedat a bojovat.

Pan Smýkal brněnskému TyfloCentru moc pomohl v roce 2010, kdy jsme řešili vystěhování z domu Chaloupkova 7, která se nacházela v havarijním stavu.

Stavby nového domu se pan Smýkal nedožil, ač si to velmi přál. Byl přísný k sobě i k ostatním a nesmazatelně se zapsal nejen do dějin slepeckého hnutí, ale i do myslí mnohých, kteří jej měli tu čest poznat a pracovat s ním.

Do posledních svých dnů byl činný a komentoval každodenní dění, připomínal různá výročí a významné osobnosti. Je držitel Ceny města Brna za rok 2006 a Ceny Jihomoravského kraje za rok 2011 v oboru výchova a vzdělávání. Se svojí manželkou vychovali tři děti a strávili 68 let společného života.

Hana Bubeníčková

Odešel Miloš Černý, král šachových partií

Dne 29. ledna 2018 nečekaně ve věku 63 let navždy odešel pan Miloš Černý z Brna. Požádali jsme dvě naše kolegyně, aby na něj zavzpomínaly.

Paní Marie Švejsová vzpomíná: Pan Černý již v prvních letech působení TyfloCentra Brno docházel na různé akce pro naše klienty. Již dříve se po dlouhou dobu věnoval hraní šachů, byl pravidelným účastníkem aktivity, kterou jsme nazvali „Setkávání u šachů“. Mnohokrát vyhrál

šachové soutěže, zveřejňované na stránkách celostátního časopisu ZORA.

Pokud mu to zdraví dovolilo, docházel rovněž do Knihovny Jiřího Mahena na pravidelné akce, které jsme ve spolupráci s knihovnou pořádali. Jednalo se o Literární kluby a setkání nazvaná Psychologická interpretace pohádek, při kterých byl jedním z protagonistů významný brněnský herec pan Ladislav Lakomý.

Na nedávné časy s Milošem Černým vzpomíná i naše sociální pracovnice Simona Pešoutová:

V posledních letech jsme Miloše navštěvovali u něj doma, kde vzpomínal na své mládí, na aktivity, kterým se věnoval, i na dřívější podobu Brna. Zajímalo jej, jak vypadá Brno dnes, důsledně sledoval různé městské zpravodaje i zprávy v rádiu, aby byl stále v obraze.

Měl také rád různé logické hádanky, při nichž si mohl lámat hlavu a s radostí takové hádanky chystal i nám. On, velký šachista, s vyřešením podobných hádanek nemíval problémy. O nás se to ovšem vždy říct nedalo... Však si sami můžete vyzkoušet jednu jeho hádanku v rubrice Hlavlomové okénko. Sdílel ji s námi na konci roku s tím, že ji můžeme zveřejnit v dalším čísle Chaloupky. Miloš znal také řadu vtipů a často nás jimi rozesmál. Povídal vtipy dokonce i na téma nevidomých lidí. Tento znáte?

Přijde nevidomý do obchodu, na vodítku slepeckého psa. Postaví se doprostřed místnosti, popadne psa za ocas a roztočí ho nad hlavou.

Prodavač se ho ptá: „Co to děláte?“

„Jenom se tak trochu rozhlížím“, odpoví slepec.

nebo

Víte, proč mají rádi nevidomí loupáčky? Protože na každém si přečtou jinou pohádku.

Miloši, díky za chvíle strávené s Tebou.

Simona Pešoutová

Aktivizace v Brně

Krásný den všem čtenářům Chaloupky, ráda bych se vám za pomoci tohoto článku trochu představila. Jmenuji se Lucie Fildánová a budu tu pracovat jako sociální pracovnice. Nové místo, noví lidé, nové zvyky a pravidla. Člověku se z toho až točí hlava. Jsem však nadšená, plná elánu, energie a chuti tu pracovat.

Jsem aktivní člověk, který nemá rád nudu. Ráda poznávám nové lidi a vykouzlit někomu úsměv na rtech je pro mě velkou odměnou. Pracovala jsem hodně s dětmi a také se seniory - především v rámci studia. Pravidelně tvořím programy pro děti, které se snažím zaměřovat na jejich rozvoj. Mimo aktivity, na které jste zvyklí (Zvuková střelba atd.), pro vás chystám i něco málo ze sebe sama.

Mou největší životní vášní je hudba. Zpívat jsem začala dřív než mluvit a klavír je mou nedílnou součástí. Hudba je moje láska, hobby, ventil, srdce. Je to prostor pro mě, který si můžu přetvářet a žít a v neposlední řadě sdílet s lidmi kolem mě. A to je jedna z dovedností, které bych chtěla nabídnout i vám. Ráda bych za pomoci hudby, a toho co k tomu patří, otevřela vaše srdce a nechala je trochu rozeznít. Ať už za pomoci zpěvu, či rytmické hry na tělo a jiné hudební nástroje. Hudba umí a může léčit nejen špatnou náladu. Já tomu věřím.

Jedna z mých dalších dovedností je umění hrát si. „Hrát si? A k čemu nám to bude?“ říkáte si. Umění si hrát je

dovednost, kterou spousta lidí zapomíná jen proto, že mu někdo řekl, ať už si nehraje. Samozřejmě nemám na mysli klasickou dětskou hru. Ráda bych vám však nabídla aktivity zaměřené na komunikaci ve skupině, na spolupráci, paměť a třibení smyslů, které uskutečníme prostřednictvím hry a kreativity.

V neposlední řadě jsem člověk, který chvíli neposedí, takže pro vás například zahajuji putování po městských čtvrtích, v létě bych ráda zašla na koupaliště, případně udělala výlet za hranice Brna.

V případě zájmu vám ráda pomohu rozvíjet vaše dovednosti i individuálně. Budu také ráda za tipy, co by vás zajímalo, případně za zpětnou vazbu.

Těším se na společná setkávání a doufám, že budou plná úsměvů a příjemně strávených chvil.

Lucie Fildánová

Sociální rehabilitace – co je u nás nového?

Od ledna 2018 se otevřel nový kurz Orientace nevidomých na trhu výrobků. Cílem kurzu je prohloubit u klientů znalosti a dovednosti potřebné k orientaci v tržním prostředí. Klienti by měli být schopni se odpovědně rozhodovat při běžných nákupech a v případě, že jim bude chybět potřebná informace k odpovědnému rozhodnutí, měli by být schopni o tuto informaci požádat.

Klienti budou schopni:

- získat sebedůvěru v obstarávání výrobků a služeb

- prohlubovat si schopnost samostatně nakupovat
- orientovat se v aktuálních cenách zboží,
- vědět, kde se dané zboží nakupuje
- získat povědomí o tom, jak zboží vhodně uskladňovat
- rozhodovat se na základě nově získaných znalostí o šíři a hloubce sortimentu
- mít povědomí o výrobcích, které je možné na našem trhu získat

Zveme Vás také na speciální skupinovou lekci kurzu Orientace nevidomých na trhu výrobků, která probíhá do konce března. Lekce je zaměřená na poznávání exotického ovoce. Získáte povědomí o chutích, vůních i zpracování netradičního exotického ovoce. Tuto akci sponzoruje společnost Hortim - dodavatel ovoce a zeleniny.

Více informací a přihlášky u Terezy Veselé, DiS.
tel: 515 919 667.

Eva Hrubanová

Společné vykročení do roku 2018

- Jaký bude v Centru aktivizace a poradenství rok 2018?
- Co na nás chystají naši největší donátoři Magistrát města Brna a Jihomoravský kraj, k jakým dalším změnám při vykazování našich služeb klientům dojde?
- Jsou s našimi službami naši klienti spokojeni? Poskytujeme jim takové aktivizační a poradenské služby, které opravdu potřebují? Co bychom měli vylepšit nebo změnit?
- Korespondují nově vznikající aktivity s posláním naší sociální služby, jsou pro naše klienty přínosné a zajímavé?

Takové a podobné otázky si klademe v Centru aktivizace a poradenství. Na jedné straně se snažíme vyslyšet vaše přání a uspokojit vaše potřeby. Na straně druhé musíme bezpodmínečně vyhovět požadavkům kraje ohledně výkaznictví, které musí být v souladu s posláním služeb aktivizace dle patřičného zákona o sociálních službách. Mnohdy to bývá boj urputný, mnohdy v boji s „úředním šimlem“ prohráváme.... Naši drazí klienti, jak rádi bychom více času věnovali vám a vašim potřebám, místo byrokratickému výkaznictví !!

Nyní bych zmínila pro změnu něco pozitivního, něco, co se týká opravdu nás a vás, našich klientů. V loňském roce se nám podařilo s příchodem nových zaměstnanců realizovat některé nové aktivity a ověřit si v praxi, zda se setkaly z vaší strany se zájmem. Společně s účastníky

výletů jsme přemýšleli o námětech na další vycházky a výlety roku 2018. Klientům, kterým jejich zdravotní stav nedovolí docházet do TyfloCentra, začínáme poskytovat služby v jejich domácím prostředí. Dalším klientům v indikovaných případech poskytujeme individuální aktivizaci přímo v TyfloCentru. Rozšířili jsme sportovní nabídku o „sportovní chůzi“ a návštěvy posilovny – tím bychom si přáli oslovit zvláště klienty a zájemce o naše služby z mladších a středních věkových kategorií. Mnohem více se věnujeme hudbě – máme pravidelná Hudební okénka, pořídili jsme rytmických hudební nástroje, díky naší nové posile týmu plánujeme rozjet aktivity spojené přímo s provozováním hudby a zpěvu....

Ale to nestačí. To co opravdu potřebujete vy, naši klienti, víte nejlépe vy sami. Co vám nejvíce komplikuje každodenní život v souvislosti s poškozením očí? Jednoduchá otázka, ale formulovat na ni odpověď mnohdy nebývá tak snadné.... Ke společnému hledání odpovědí slouží v sociálních službách tzv. Individuální plán. Mnozí z vás již ho znají, mnozí ho berou jen jako jakousi formalitu. A toto bychom měli změnit tak, abyste dostávali v TC právě takové služby, jaké považujete pro sebe za potřebné, a zároveň služby, které budou korespondovat s posláním aktivizačních služeb naší organizace.

Tím, že společně vytvoříme smysluplné individuální plány každého z vás, nám umožníte poznat směr, kterým se máme ubírat při přípravě aktivit pro vás všechny. A nejen pro vás, naše stávající klienty. Dveře jsou u nás otevřeny všem těm, jimž poškození zraku znesnadňuje běžné

fungování ve společnosti. Pokud vy, odběratelé časopisu Chaloupka, máte ve svém okolí někoho, o kom se domníváte, že by mohl využívat služby sociální aktivizace nebo poradenství, pomozte mu najít cestu k nám do TyfloCentra.

Magda Ambrožová

Co čeká břeclavské klienty

Doufám, že jste po zimě odpočatí a naladěni na výletování. Už se otepluje, a tak nám nic nebrání, abychom vyrazili opět do víru měst a přírody.

Čeká nás aktivita přímo sváteční, a to návštěva zámku v Miloticích. Na prohlídku si objednáme příjemné počasí, abychom mohli projít i rozkvetlou zámeckou zahradu. Pokud budete mít zájem, je možné si zapůjčit i historické kostýmy a procházet se v nich po zámeckém areálu.

Další výlet, co nás čeká, je do Technického muzea v Brně, kde se blíže poznáme s Hieronymem Lormem, mimo jiné zakladatelem abecedy do dlaně pro hluchoslepé.

Loni jsme vyzkoušeli grilování ve volnočasové zóně Cyklosféra. A protože se nám grilování líbilo, rozžhavíme gril i letos a společně si na něm opečeme dobroty. Při pěkném počasí vystoupáme na břeclavskou zámeckou věž.

V létě využijeme blízkosti Hodonína a vydáme se za vodními radovánkami k přístavišti.

Chybět samozřejmě nebudou pravidelné akce, které se konají ve středisku. V lednu jsme započali nový ročník AZ kvízu, průběžně pořádáme turnaje ve stolních hrách a

procvičujeme mozkové závity. Koncem března se také těšíme na návštěvu pracovníků knihovny a besedu o Freddie Mercury.

Kateřina Horňáková

Tipy na jarní aktivity ve znojemském TyfloCentru

S blížícím se jarem už opět na následující měsíce zařazujeme pestrou škálu aktivit. Tradiční, a klienty vyhledávané, turistické vycházky nám v zimních měsících počasí neumožňuje, proto se všichni těší na jaro, abychom se i letos vypravili do Národního parku Podyjí s naší osvědčenou průvodkyní, paní Svatavou Holubovou. Na koníčky se pak pojedeme podívat do starobylé vesnice Kravsko, která leží asi deset kilometrů od Znojma. Dále bychom rádi klienty pozvali na exkurzi ve výrobně hraček, loutek a marionet v Oblekovicích. V současnosti se jedná o největšího výrobce loutek ve střední Evropě a řada výtvorů odchází i do zahraničí.

Od ledna jsme navázali dalším ročníkem tradičního bowlingového turnaje O zlatou kuželku. Při pravidelném vaření s klienty se letos zaměříme na českou regionální kuchyni. Novinkou letošního roku je odpoledne plné společenských her - Deskohraní. Klienty neošidíme ani o výtvarné dílny. Výrazným tématem budou velikonoční dílny, které budou provázané s tematickým vařením na velikonoční téma. Pravidelné rovněž zůstávají návštěvy solné jeskyně a rádi bychom opět s klienty vyrazili do Relaxcentra Božice. Koncem loňského roku jsme zahájili přednáškový cyklus zaměřený na tradiční rukodělnou

výrobu. První přednáška byla věnována práci s kůží, v plánu jsou přednášky o výrobcích z kostí a dřeva.

Ludmila Nováková

Doprava nebo doleva

Jak na úřad práce na Křenové

V posledním čísle loňské Chaloupky jsme vás stručně informovali o přesunu zastávky Vlhká. Dnes bych vám tuto zastávku rád trošku více přiblížil.

Zastávka Vlhká je posunuta až ke křižovatce ulice Křenové s ulicemi Štěpánská a Špitálka, je tedy přímo před Úřadem práce. Zastávky pro směr z centra a do centra jsou situovány "čelem" k sobě a mezi nimi je možný volný průchod. Zastavují na nich nejen tramvaje linek č. 8, 9 a 10, ale v obou směrech také trolejbusy linek 31 a 33.

Pro cestu na Úřad práce Křenová vám doporučuji následující trasu:

Po vystoupení z dopravního prostředku na zastávce Vlhká ve směru z centra jděte cca 5 metrů po směru jízdy. Nechejte odjet vozidlo, kterým jste přijeli a přejděte přes koleje na úroveň druhého ostrůvku. Prostor před oběma ostrůvky je od kolejí i vozovky oddělen dobře hmatnými varovnými pásy.

Po ostrůvku ve směru do města projděte podél zábradlí, je osazeno i zárážkou pro bílou hůl, až na jeho konec. Tam je značený přechod se světelnou signalizací. Pomocí vysílače povelů si aktivujte klepátko na semaforu a na zelenou přejděte jeden jízdní pruh směrem vlevo na chodník. V ose přechodu tam pokračuje signální pás. Na

něj navazuje umělá vodicí linie, která vás dovede od vozovky až k zídce, ohraničující nájezd pro vozíčkáře od chodníku. Tu můžete obejít necelý metr směrem doprava a za ní jít vlevo po nájezdu ke vchodu do budovy, nebo ještě před ní zabočit doleva a podél zídky přijdete po necelých pěti metrech ke třem schodům vpravo nahoru k témuž vchodu. Pro jeho snazší dohledání si aktivujte orientační hlasový majáček nad dveřmi.

Nefunkční přechody přes Koliště

Z důvodu rekonstrukce kanalizace na ulici Koliště v úseku mezi ulicemi Milady Horákové a Lidickou bude až do září 2018 vyřazena z provozu světelná (a tím pádem i zvuková) signalizace na přechodech přes ulici Koliště a to:

1. na pravé straně ulice Milady Horákové ve směru na Moravské náměstí
2. na levé straně ulice Lidické ve směru na Moravské náměstí.

Myslete na to při plánování svých cest a v případě potřeby pohybu v daných místech raději volte chůzi po opačných stranách uvedených ulic nebo delší, ale bezpečnější obchůzku přes zbývající tři přechody s funkční světelnou i zvukovou signalizací.

Omezení tramvajové dopravy do Komárova

V pondělí 12. března začne přibližně roční uzavírka Dornychu v úseku od křižovatky se Zvonařkou po Svatopetrskou. Tramvajová linka číslo 12 bude končit ve smyčce na Zvonařce a cestující do Komárova přeseďnou na náhradní autobus č. X12. Hlavním přestupním bodem bude ulice Úzká, protože zde je nejlepší možnost přestupu. DPMB na ni bude cestující, formou hlášení v dotčených dopravních prostředcích, upozorňovat. Posílené budou také linky 40, 48, 50 a 63, takže mezi Komárovem a Zvonařkou pojedou nějaký spoj v dopravní špičce průměrně každé tři minuty. Autobusy budou jezdit ulicí Plotní, kde vzniknou dočasné zastávky. Tento stav potrvá přibližně jeden rok, celý projekt "Tramvaj Plotní," by pak měl být dokončen za dva a půl roku.

Josef Konečný

Návštěva knihovny Jiřího Mahena

Knihovna Jiřího Mahena je největší veřejná městská knihovna na Moravě a krom klasických služeb má i sekci s názvem „Knihovna pro nevidomé a slabozraké“. Rozhodli jsme se tedy s klienty knihovnu navštívit a zjistit co nám může toto oddělení nabídnout.

Oddělení se nachází na ulici Koblížná 4 ve třetím patře, což není překážkou, neboť je budova opatřena výtahem. Oddělení lze celkem snadno najít. Ovšem v případě nejistoty se neváhejte v přízemí obrátit na milé a ochotné knihovnice, které rády poradí či zavedou. Knihovna nabízí možnost vypůjčit si audioknihy, tedy knihy ve zvukové

podobě na kazetách, CD či ve formátu MP3. Dále jsou zde k dispozici knihy a notové materiály v Brailleově písmu, časopisy ve zvětšeném černotisku, periodika tematicky zaměřená na zdraví a další služby dle aktuální nabídky. A jak se stanete právoplatným čtenářem? Stačí, když vyplníte přihlášku a přinesete potvrzení od lékaře, kartu ZTP nebo potvrzení od nás, z TyfloCentra. Poté vás zdarma zaregistrují a můžete číst a poslouchat jako o život.

V knihovně jsou pro vás přítomní pondělí, středa a čtvrtek v čase 10:00 – 18:00 a můžete je kontaktovat na E-mail: nevidomi@kjm.cz, tel.: 542 532 175.

Pokud byste rádi knihovnu navštívili, případně se stali čtenářem, avšak okolnosti vám to neumožňují, rádi vám pomůžeme, například v rámci asistenční služby.

Knihám zdar!

Lucie Fildánová

Knihovna
Jiřího Mahena
v Brně

UDÁLO SE U NÁS...

Pojďte s námi

Zveme další zájemce o „sportovní“ chůzi mezi nás.

A abyste věděli, o čem to je, podělíme se s vámi o zážitky, které máme z prvních dvou vycházek letošního roku 2018.

Novoroční vycházka z Útěchova do poutního kostela ve Vranově byla jedním slovem skvělá. Ti, kdo navzdory nepřízní počasí provázející předchozí den odhodlaně vyrazili hned v prvním týdnu po Novém roce do zimní přírody, určitě nelitovali. Čerstvě napadaný poprašek sněhu nám křupal pod nohama, sluníčko svítilo, teplota tak akorát V kostele jsme si prohlédli a poslechli mechanický betlém umístěný v postranní lodi i jesličky s Ježíškem u hlavního oltáře. A jako bonus jsme si ještě stihli společně s návštěvníky mše v samém jejím závěru zopakovat a zazpívat za doprovodu varhaníka všechny sloky koledy „Narodil se Kristus Pán“, což ještě umocnilo atmosféru nedávno minulých vánočních svátků. A protože se nám nikomu nechtělo domů, byl nám „přistaven“ přesně v ten správný čas autobus zpět do Útěchova, abychom se mohli projít ještě do Ořešina a ochutnat cestou cukroví a jednohubky, kterými nás překvapily dvě z účastnic vycházky. Kéž by nám všechny letošní vycházky do přírody vyšly alespoň z poloviny tak dobře, jako tato!

Další na řadě byla vycházka k Ríšově studánce. Hned začátkem února jsme opět vyrazili ven do přírody. Tentokrát do okolí Brněnské přehrady, konkrétně k nově

upravené a vyčištěné Ríšově studánce. Vybrali jsme trasu, která by mohla být pro nás schůdná i v případě ne zrovna ideálního počasí. A vyplatilo se. Zpočátku to vypadalo, že i ptáci budou muset chodit pěšky. Mlha se válela nad Bystrčí tak nízko, že bylo skoro jedno, kdo vidí hůř a kdo lépe.... Ale protože někteří z nás lesy „Pohádky máje“ dobře znají, neohroženě jsme vyrazili. A vyplatilo se. Zvolili jsme cestu většinou po zpevněném povrchu, takže byla schůdná i s chodítkem. Počasí se začalo postupně vylepšovat. Mlha ustupovala, a chvílemi se dalo tušit i sluníčko, které se někdy s větším, někdy s menším úspěchem snažilo prodírat přes zvedající se mlhu. Dokonce i ptáci začali létat a zpívat, a navozovali nám cestou lesem pěknou předjarní kulisu. U přírodní osvěžovny, Ríšovy studánky, jsme se chvíli zastavili. Některé z nás osvěžila průzračnou ledovou vodou, jiní dali přednost čaji z termosky. Stává se skoro tradicí, že kde se vzaly, tu se vzaly, buchty. Docestovaly za námi až z Kyjova! Děkujeme, paní Evo!

Zpáteční cestu jsme zvolili úvozem směrem na Rakovec, potom kousek kolem přehrady k přístavišti a hurá domů. Moc jsme se neloudali, ušli jsme 8-9 km. A bylo to fajn. A protože jsme se shodli na tom, že je nám spolu navzájem i spolu s přírodou dobře, a že rádi uděláme něco pro své zdraví, už přemýšlíme o dalších vycházkách.

Pokud zvládnete půldenní vycházku do přírody v délce cca 6-10 km, přihlaste se na tel. č. 774 715 097 Magdě Ambrožové z Centra aktivizace a poradenství. Budete zařazeni do seznamu zájemců a v případě příznivého počasí budete oslovováni s nabídkou vycházek do lokalit

v okolí Brna, přístupných městskou hromadnou dopravou. Tak přijďte i vy.

Magda Ambrožová

Objevárium Leonardo

V lednu jsme navštívili břeclovské Muzeum pod vodárnou, kde byla připravena interaktivní výstava věnovaná známému malíři, sochaři, architektovi, přírodovědci, hudebníkovi, spisovateli, vynálezci a také konstruktérovi Leonardu da Vinci.

Byla zde spousta zajímavých vynálezů. Někteří klienti mohli zblízka zkoumat optické klamy, které ukrývaly slavné obrazy umělce. Navštívili jsme pracovnu Leonarda da Vinciho, kde jsme využili haptických ukázek v podobě dobových replik. Zvláště nás zaujal svitek, na který se v Leonardově době navíjel text. Odhalili jsme tajemství Leonardova šifrování. Až se budete snažit jej rozluštit, postačí vám obyčejné zrcátko. Zkoušeli jsme uzvednout pytel s pískem za pomoci kladky. Také jsme rozpohybovali další vynález, a to křídlo inspirované křídlem netopýřím. Vystavena byla i replika tanku, který sloužil pro ochranu vojáků. Dozvěděli jsme se o celosvětově známých malbách, které dodnes můžeme spatřit. Někteří klienti si dokonce vyzkoušeli i Leonardův plášť s parukou.

Zaujal nás život nadaného umělce, poslechli jsme si jeho příběh od narození až po smrt.

Mohli jsme si spoustu předmětů vyzkoušet, což jsme ocenili. Výstava se nám líbila a těšíme se na další v podobném provedení.

Kateřina Horňáková

Rytíři nebes a umění email v Technickém muzeu

V ten den pokryl jižní Moravu bílý sníh jako peřina. Cesta do Brna se tedy stala adrenalinovým zážitkem pro pár odvážných, kteří se nezalekli. S klienty jsme se sešli na znojemském nádraží plni očekávání. A to nejen ohledně výstav věnovaných československým letcům v RAF a historii smaltu a emailu, ale také toho, jestli se do Brna vůbec dopravíme. Trasa v Brně byla úplně jednoduchá, 12 zastávek tramvají číslo 12. Do muzea jsme vstupovali zachumelení od hlavy až k patám a první, co jsme zaregistrovali, bylo hlasité tikání obrovského hodinového stroje ve vstupním prostoru. V prvním patře nás již očekával průvodce, který se nám věnoval na výstavě o letcích. Poutavě vypravoval a vypadalo to, že vždy toužil po tom stát se pilotem britského královského letectva. Tato část upoutala především mužskou část naší skupiny. Ženské části se líbily vystavované blýskavé medaile, perfektně ušité uniformy a obrovské fotografie letců. Na závěr prohlídky pan průvodce prohlásil, že to je asi vše, co by nám k tomuto období řekl, a předal nás kolegovi, který nás provázal na výstavě o patro výš, která byla věnována umění emailu a smaltu. Zde byla řada plochých smaltových plastik zavěšených na stěnách, ale také nádobí, šperky i nábytek. To vše totiž v historii bylo

smaltem a emailem dekorováno. Odcházeli jsme plní dojmů a já jsem klientům slíbila, že se ještě k povídání o uměleckém smaltu vrátíme, protože jsem se technice smaltování věnovala. Do Znojma jsme se vrátili unavení, ale plni dojmů a zážitků.

Ludmila Nováková

Asistence nevidomým anebo bojem s živly živ je člověk

Jak už asi víte, TyfloCentrum krom dalších služeb pro své klienty nabízí i průvodcovské a předčitatelské služby, v rámci nichž pomáháme klientům nejen dostat se z bodu A do bodu B. Stáváme se na tu krátkou chvíli jejich očima a naše služby mohou být využity pro nejrůznější účely. Součástí je i dopomoc při nákupech, což je, zdá se, činnost snadná.

Paní V., dlouhodobá klientka TyfloCentra, zavolala s prosbou o doprovod na nákupy při zařizování nového bytu. „Jistě, ráda Vám pomohu,“ odvětila jsem a domluvila s klientkou podrobnosti našeho setkání. Na asistenci jsem se moc těšila, jako spoustu žen mám nakupování opravdu ráda. Přišel den D. Byl to jeden z těch nejdeštivějších dnů, což nás ale rozhodně nemohlo zastavit. Byly jsme odhodlané TO získat. Prošly jsme místa neobjevená, překonaly jsme louže i kaluže, a nakonec jsme to dokázaly! Ty záclony jsme koupily!

Setkání s klientkou proběhlo několik a bylo to vždy neuvěřitelně příjemné. A díky nim, se z některých z nás za

krátkou dobu staly nejen odbornice na záclony, ale také například i na kancelářský nábytek.

Největší odměnou pro nás pak je, když se podaří, co se dařit má:

„S asistenčními službami TyfloCentra Brno jsem velmi, velmi spokojená; osobně bych se dnes již bez nich neobešla. Využívám je s velkou oblibou; vždy se velmi těším na přívětivé slečny či paní asistentky, kterým tímto děkuji za laskavost, s jakou k nám klientům přistupují.“
Paní V.

Lucie Fildánová

Kaprálův mlýn pod hávem vrbovým

Ve dnech 25. a 26. ledna 2018 se uskutečnilo již tradiční třídění vrbového proutí, které představuje důležitý materiál pro tvorbu výrobků v naší chráněné dílně HapAteliér. Její pracovníci se na dva dny přesunuli z rušného Brna do pohádkového areálu Kaprálůva mlýna, který nám každoročně poskytuje své zázemí. Kaprálův mlýn, ekodům nacházející se na začátku Moravského krasu, připravuje přírodovědné a ekologické programy pro školy a zároveň slouží jako skautská základna Junáku, ale i dalším organizacím dětí a mládeže. Na dva dny v roce se však mění na pracoviště zaměstnanců TyfloCentra Brno, o.p.s.

Každému třídění vrbového proutí předchází jeho sklizeň. Ta letošní se uskutečnila v obci Mokrá, která nám navíc pomohla s jejím převozem. I přes mrazivé počasí se

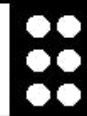
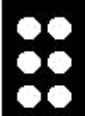
podařilo sklidit velké množství materiálu, k hotovému košíku jej však čeká ještě dlouhá cesta.

Nahrubo nastříhané větve se dále stříhají na jednotlivé pruty. Každý proutek poté projde pečlivou kontrolou nevidomých a slabozrakých pracovníků chráněné dílny. Prut, použitelný k další práci, by měl být v ideálním případě dlouhý, tenký, nerozvětvený a pružný. Vytrízené pruty se následně roztrídí podle délky a tloušťky a svážou do otýpek. Tuto činnost také skvěle zastali dobrovolníci ze společnosti E.ON.

Takto nachystané proutí se poté převezí do prostor HapAteliéru, kde se uschová a čeká na své využití. Zpravidla potom končí ve zkušených rukou pracovníka chráněné dílny Pavla Pelána, který má v zásobě široký repertoár toho, co umí z vrbových proutků vyrobit. Mezi stálý sortiment se řadí zejména proutěné koše, závěsné koše, či opletené demižony. Kromě toho ale zvládne vyrobit také koš na dřevo, prádelní koš nebo třeba pomlázku. O výrobky z vrbového proutí je velký zájem a jejich prodej představuje důležitou součást příjmů naší chráněné dílny. Většinu z těchto výrobků, ale i spoustu dalšího, najdete na našem e-shopu www.hapatelier.cz či přímo na skladě dílny.

Všem pracovníkům, dobrovolníkům a dalším osobám, které se do celé akce zapojili, moc děkujeme za pomoc!

Jana Rumpalová

Cht' me raději rým než rýmu

Hrátky se slovy

Malá Soňa spadla z koňa,
odřela si koleno.

Přišel táta, zavřel vrata,
řekl, že je poleno.

Malý Vítek přines svítek,
kousek dal i Soničce.
Pak si hráli, tu i v dáli,
ztratili se mamičce.

Máma volá, hola, hola,
kde je naše Sonička?
Vzal ji Vítek, malý skřítek,
protože je maličká.

Přišel večer, Vítek klečel,
že odved tu Soničku
Soňa ale, jak na bále,
zpívala si písničku.

Z toho plyne poučení,
nevod' nikam žádnou paní,
přivede tě do neštěstí
a pak zpívá, až ti hlava třeští.

Augustin Uher

HLAVOLAMOVÉ OKÉNKO

Speciální sekce pro Vás, co máte rádi humor, nebo nějaké ty hlavolamy. Doufáme, že je tato sekce pro Vás odlehčením a závěrečným zpříjemněním březnového vydání Chaloupky.

Své náměty a tipy na vtipy či hlavolamy můžete posílat na e-mail ordeltova@tyflocentrumbrno.cz, stejně jako si zde můžete vyžádat odpovědi na hádanky nebo úkoly.

Ti, kteří budou trpěliví, naleznou odpovědi v příštím čísle Chaloupky. Těšíme se na Vaše příspěvky!

Hádanka

Zlatník měl od princezny za úkol spojit čtyři kousky řetízků po třech očkách do souvislého náhrdelníku. Obdržet měl za odměnu 7 zlatáků, od kterých mu měl být odečten 1 zlaták za každé rozpojené a opětně scelené oko. Otázka zněla: Kolik zlatáků si dokázal tenhle šikovný zlatník vydělat?

Poznáte, o jaké se jedná přísloví?

1. Kdo odolává pokušení nepodlehnout touze nechat dřímat vlastní energii, bývá obklopen chlorofylem.
2. Na místě, nacházejícím se v bezprostřední blízkosti zařízení sloužícího k instalaci světelného zdroje, dopadá minimální počet paprsků ze zdroje se šířících.
3. Náraz akustických vln, šířících se ze zdroje v lidském hrdle, se odrazí od bariéry kompaktní hmoty a síla i kvalita zpětné vlny je adekvátní původnímu impulsu.

4. **Blokování svislého informačního kanálu nelze kompenzovat finanční transakcí typu emptio venditio ve výdejně léků.**
5. **Při zjištění záměrného transportu části horniny od občana A k občanu B je posledně jmenovaný povinen uskutečnit zpětný přesun po stejné dráze, tedy v opačném směru, k prvně jmenovanému, avšak s použitím žitného pečiva.**
6. **Podmínkou koexistence jedince druhu Homo sapiens a společenství druhu Canis lupus je sjednocení akustické signální soustavy.**

Záskok v kuchyni

Napadlo Vás někdy, jak probíhá lekce nácviku práce v kuchyni nevidomého klienta z pohledu sociálního pracovníka?

Ne? Tak já vám tento, mezi klienty oblíbený kurz sociální rehabilitace, trochu přiblížím...

Před časem mne kolegyně v práci požádala, abych ji zastoupila při kurzu vaření. Samozřejmostí je, že kolegyni vyhovím a těším se na kurz vaření. Mé počáteční nadšení mírně opadlo po přečtení receptů dané lekce. Teplý cizrnový salát a bezlepkové rohlíky. Osobně vařím moc ráda a žádný recept pro mne není překážkou. Tak trochu marně jsem si však lámala hlavu, jak jen zvládnou bezlepkové rohlíky. Kynuté těsto pro mne bylo vždy záhadou. Už od dětství jsem od babiček slýchala jaká je to věda, že se musí dbát na teplotu, že se nesmí tzv. utopit mlynář (Jako dítě sem tuto větu chápala po svém – doslovně. Posléze mi bylo řečeno, že se prostě nesmí dát moc tekutiny.) a také, že se nesmí dát ani málo soli ani hodně soli, ani málo cukru ani hodně cukru a podobně. Proto jsem dosud kynuté těsto nechávala připravovat starší a moudřejší ženy z našeho či jiného rodu. Co naplat, budu dělat kynuté bezlepkové rohlíky. Však to nějak zvládnou.

Nákupní lístek obsahoval zvláštní pojem – mouka Jizerka. Jedná se o bezlepkovou mouku, bohužel stejně jako jsem její název slyšela poprvé já, slyšely jej poprvé i prodavačky v nejmenovaném obchodě, tudíž nám nezbylo nic jiného, než provést improvizaci a vyměnit hlavní a základní surovinu celého receptu. Do košíku, na základě sáhodlouhé debaty, putovala nakonec mouka obyčejná, hladká.

Je podivuhodné kolik lidí na internetu píše recepty. Ve chvíli kdy jsme společně s klientkou dočetly postup receptu, nebylo nám úplně jasné, jak prakticky začít. Tápala jsem v myšlenkách a vzpomínala, jak se s kynutým těstem začíná, protože postup receptu začal slovy: „smícháme suroviny v míse“ a „počkáme až droždí naběhne“. V tomto okamžiku nás trochu trápily myšlenky, odkud na nás droždí naběhne, kam doběhne a zda nedoběhne nás. Popis pokračoval pro nás velmi optimisticky, „poté pustím robot s hnětací metlou a on udělá veškerou práci za vás“. Nedoběhlo nás tedy droždí, ale robot. Hnětací metla se nekonala a my, pěkně postaru, chytly mísu a hnětly těsto střídavě. Další báječná věta v receptu, podotýkám zopakovaná nejméně třikrát, byla - *těsto nelepí*. Lepilo. Lepilo i po dosypání značného množství mouky. Ve chvíli kdy se zdálo, že náš pokus o domácí bezlepkově – lepkavé rohlíky skončí katastrofou, se těsto slitovalo a přestalo se na nás lepit. Naše nezdolná víra v chutný konec nejspíš způsobila, že těsto kynulo. Následovalo zcela nemilosrdné rozporcování těsta na malé dílky. S vyslovenými obavami jsme z něj motaly malinkaté pletýnky. Pletýnky putovaly do trouby a na řadu

přišel druhý recept. Nevím, jestli si dokážete představit naše zděšení po vytažení plechu z trouby. Z malých opuštěných pletýnek se vypekly dokonalé zlatavé pletence. Byla to nádhera. Stálo to za to, pomyslela jsem si při pohledu na náš výtvar - bezlepkové rohlíky s lepem ve tvaru pletýnky.

V tomto kurzu vaření mne čekalo mnoho záladných úkolů k řešení, se kterými jsem se musela poprat, proto se, nyní, v závěru svého článku zamýšlím nad tím, jak náročná by byla samostatná realizace tohoto receptu pro nevidomého. Každopádně já, coby sociální pracovník a nevidomá klientka jsme si společně užily spoustu legrace a vtipných bezprostředních momentů.

Děkuji tímto své kolegyni, která mi svojí nepřítomností připravila dokonalý zážitek.

Tereza Veselá

Poznáváme regionální gastronomii – slovenská kuchyně

Vaření má u nás ve znojemském TyfloCentru už svojí tradici a patří k nejoblíbenějším a nejnavštěvovanějším aktivitám našich klientů. Někdo cestuje prstem po mapě, my nahlížíme pod pokličky bližších nebo vzdálenějších sousedů. Loni jsme po návštěvě skanzenu ve Strážnici ochutnali ukázky ze slovácké kuchyně, které jsme si společnými silami připravily. Letošní vaření jsme zahájili u našich východních sousedů, kteří jsou nám také hodně blízcí. Vybraly jsme pro klienty několik receptů nejtypičtějších slovenských pokrmů. Ti tak připravovali sladké kynuté Bubálky - pařené buchtičky, sypané mákem a Spišské pirožky - bramborové taštičky, plněné brynzou. Jak jistě všichni víte, tak naše pobočka sídlí v přízemních prostorách činžovního domu. Pokaždé určitě děláme sousedům chutě a asi je jen otázka času, kdy někdo přijde ochutnat některou z připravovaných lahůdek. Tato úterní odpoledne jsou vždy setkáním v úžasné atmosféře a rozhodně chceme tuto tradici zachovat a doufáme, že tato aktivita bude stále tak oblíbená, jako tomu je nyní.

Ludmila Nováková

Skupinové kurzy vaření

Ve cvičné kuchyňce v TyfloCentru opět proběhly skupinové lekce vaření pro naše klienty. Výuka probíhá v přátelském duchu, klienti naše lekce velice rádi navštěvují a berou je jako příjemné společenské setkání s bonusem – naučí se uvařit chutné pokrmy.

Jako první se po prázdninách uskutečnila lekce Bylinky v kuchyni. Klienti poznávali bylinky nejprve hapticky, poté čichově a naposledy chuťově. Dokonce proběhla soutěž „Poznej po chuti bylinku!“, kdy klienti hádali jméno bylinky jen podle chuti.

Pro klienty jsme měli připravené čerstvé bylinky v květináčích (např. bazalka, oregano, pažitka, petrželka, tymián a rozmarýn).

Dokonce mohli klienti ochutnat jedlou květinu - měsíček lékařský, která se přidává např. do salátů.

Jako další se uskutečnilo naše každoroční Vánoční pečení. Připravovaly se kokosové koule v čokoládě, vanilkové rohlíčky a husarské koláčky.

Klienti hojně ochutnávali a samozřejmě si odnesli krabičku cukroví i domů.

Na začátku roku 2018 proběhla skupinová lekce – POLÉVKY.

Klienti uvařili vývar se zeleninou a knedlíčky a Valašskou kyselici. Polévky byly domácí, silné a naprosto výborné.

Recept: Valašská kyselica

Ingredience

- 1 ks cibule**
- 400g uzené kosti (na vývar)**
- 400 g kysané zelí**
- 100 g klobása**
- 300 g brambory**
- 2 x smetana ke šlehání**
- 1 lžíce hladká mouka**

- podle chuti
- pepř
- sůl
- nové koření
- kmín
- bobkový list
- majoránka

Postup:

Uvaříme si vývar z uzených kostí. Pokrájíme na kousky cibuli a osmahneme ji v hrnci. Přidáme na kostičky nakrájené brambory, sůl, kmín, pepř a bobkový list. Zalijeme uzeným vývarem a uvaříme doměkka. Přidáme kysané zelí a krátce povaříme. Ve smetaně rozmícháme hladkou mouku a vlijeme do hrnce, přidáme na kolečka pokrájenou klobásku a povaříme. Ke konci dochutíme majoránkou a podáváme jako hlavní chod s pečivem.

Eva Hrubanová

UŽITEČNÉ KONTAKTY

TyfloCentrum Brno, o. p. s., Chaloupkova 3, Brno

Vedení společnosti 515 919 770

e-mail: vedeni@tyflocentrumbrno.cz

RNDr. Hana Bubeníčková – ředitelka 774 715 100

Kateřina Pokorná – provozní manažerka 774 715 102

Eliška Bártová – asistentka vedení 774 715 092

Den pro neobjednané klienty v Brně: čtvrtek 13 – 17 hod.

Dispečink asistenčních služeb 515 919 670

e-mail: asistence@centrumpronevidome.cz

Mgr. Martina Smrčková, vedoucí asistenčních služeb

774 715 088

Petra Floriánová, asistentka nevidomých 774 715 094

Centrum sociální rehabilitace a technické pomoci

e-mail: rehabilitace@centrumpronevidome.cz

Mgr. Martin Vrána, vedoucí lektor, metodik, poradenství

515 919 666, 774 715 101

Petr Kusák, poradenství, technik, lektor

515 919 668, 774 715 103

Tereza Veselá, DiS., sociální pracovnice

515 919 667

Barbora Krejčová, pracovník v sociálních službách

515 919 668

Bc. Eva Hrubanová, sociální pracovník

(také asistentka nevidomých) 515 919 668, 774 715 089

Ing. Jan Pokorný, Bc. Martin Baláž, lektori a konzultanti

515 919 665, 774 715 104

Další lektori:

PhDr. Zbyněk Galvas, Marie Švejdová 515 715 774

Centrum aktivizace a poradenství 515 919 672

e-mail: aktivizace@centrumpronevidome.cz

e-mail: poradna@centrumpronevidome.cz

Mgr. Magda Ambrožová, vedoucí sociální pracovnice

515 919 672, 774 715 097

Lucie Fildánová, DiS., sociální pracovnice

(také asistentka nevidomých) 515 919 671, 774 715 095

Regina Holíková, pracovnice v sociálních službách

515 919 671, 774 715 108

Bc. Marta Ordeltová, administrativní pracovnice

a koordinátorka dobrovolníků 515 919 670, 774 715 090

cvičení: Ing. Eva Hradílková (úterý), Zlata Zumrová (středa)

Josef Konečný, konzultant pro odstraňování

architektonických bariér 517 814 112, 774 715 110

e-mail: bariery@tyflocentrumbrno.cz

Detašovaná pracoviště v Jihomoravském kraji

Břeclav: Bc. Kateřina Horňáková

adresa: 17. listopadu 1a, 690 02 Břeclav

tel. 532 308 076, 774 715 106

e-mail: breclav@centrumpronevidome.cz

Znojmo: Bc. Lenka Šlahorová, Mgr. Ludmila Nováková,
Eva Pexová (úterý až čtvrtek)

adresa: Masarykovo nám. 19, 669 02 Znojmo

tel. 532 307 909, 774 715 107, 774 715 109

e-mail: znojmo@centrumpronevidome.cz

Den pro neobjednané klienty (Břeclav, Znojmo)
středa 13 – 17 hod.

Moravský Krumlov: Eva Pexová (pondělí a pátek)

adresa: Růžová 39, 672 01 Moravský Krumlov

tel. 774 715 109

e-mail: m.krumlov@centrumpronevidome.cz

Den pro neobjednané klienty: pondělí 13 – 17 hod.

Dílna HapAteliér, Poděbradova 58, Brno 532 307 958

e-mail: hapatelier@centrumpronevidome.cz

Mgr. Petr Sýkora, Ph.D., vedoucí	774 715 099
Jana Brzobohatá DiS., sociální pracovníce	774 715 096
Ivana Cimrmanová, DiS., sociální pracovníce	774 715 096
Bc. Jana Rumpalová, sociální pracovníce	774 715 096
Jana Uvázlová, prodejna výrobků	774 715 093

Tyfloservis - krajské ambulantní středisko Brno

Ing. Bc. Petr Karásek (vedoucí)
Kamenomlýnská 2, 603 00 Brno
Tel. 541 212 810, 608 572 335-7
e-mail: brno@tyfloservis.cz

Oblastní odbočky SONS v Brně

Brno-střed (Josef Kaplan)	603 475 638
pondělí a čtvrtek 9 – 11 a 13 – 16 hod.	515 919 776
e-mail: brnostred-odbocka@sons.cz	
Brno-sever (Marie Hauserová)	778 412 715
úterý a čtvrtek 9 – 11 a 13 – 16 hod.	515 919 776
e-mail: brnosever-odbocka@sons.cz	

Průvodcovské služby v Brně:

- 1. Dispečink asistenčních služeb naší společnosti**
tel. 515 919 670, 774 715 088, 774 715 094
e-mail: dispecink@tyflocentrumbrno.cz
- 2. Průvodcovská služba ve stanici Brno, Hlavní nádraží**
tel. 725 886 395 (k dosažení i v noci) nebo 725 764 984
- 3. DP asistent – průvodcovská služba Dopravního podniku města Brna, tel. 543 174 318, 543 171 350**
- 4. Senior Bus: 731 518 348**

Dům na Chaloupkové č. 3

Na sečtenou v příštím čísle.

Redakčně pro vás připravili: Magda Ambrožová, Hana Bubeníčková, Lucie Fildánová, Kateřina Horňáková, Eva Hrubanová, Josef Konečný, Ludmila Nováková, Marta Ordeltová, Jana Rumpalová, Simona Pešoutová, Marie Švejdvová, Tereza Veselá.

**Do rubriky „Píšete sami sobě“ přispěl Augustin Uher.
Příjem příspěvků, úprava a sestavení: Marta Ordeltová
Grafická úprava a formátování textu: Hana Bubeníčková**

Vybrané foto na str. 15, 19, 29: Lucie Košinarová

Korektury: Hana Bubeníčková, Katka Pokorná

Audio verzi namluvil: Borek Kapitančik

Zpracování zvukové podoby: Jan Pokorný

Korektury bodového tisku, textová podoba: Jan Pokorný

Úprava textu a tisk v bodovém písmu: Petr Kusák

Na distribuci se podíleli: Marta Ordeltová, Martin Kubiš

DMS DRAK

Slepota může postihnout kohokoliv z nás.

Pomozte nám postavit moderní dům sociálních služeb pro nevidomé Josefa Chaloupky.

Příspěť můžete zasláním dárcovské SMS:

DMS DRAK 30

nebo

DMS DRAK 60

nebo

DMS DRAK 90

Můžete přispívat pravidelně každý měsíc:

DMS TRV DRAK 30 / 60 / 90

DMS ve zvoleném tvaru zašlete ze svých mobilů na číslo 87 777

Cena jedné DMS je 30, 60 nebo 90 Kč
přispějete nám částkou 29, 59 nebo 89 Kč.

Příspěť můžete přímo na transparentní sbírkový účet projektu Dům služeb pro nevidomé Josefa Chaloupky:

703 703 703 6 / 2010.

DĚKUJEME